

Majandus- ja taristuministri 30. detsembri 2022. a määruse nr 109 „Toetuse andmise tingimused ja kord rohevesiniku kasutuselevõtuks transpordisektoris ja keemiatööstuse lähteainena“ muutmise seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrusega:

a) täpsustatakse riigiabi andmise tingimusi, eristades rohevesiniku tootmisüksusele ja keemiatööstuse lähteaine tootmisüksusele antava abi aluseid ning neile antava toetuse osakaalu ja suuruse arvutamist. Lisaks suurendatakse taotlusvooru eelarvet.

Riigiabi antakse hetkest, mil jõustub Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78) (*üldise grupierandi määrus*) muutmise määrus ja Euroopa Komisjonile on esitatud asjakohane teatis;

b) viiakse abikõlblikkuse perioodi vahetähtaeg vastavusse Euroopa Liidu Nõukogu 21. oktoobri 2021. a rakendusotsusega nr 2021/0319 Eesti taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta;

c) täpsustatakse põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ välistusnimekirja, tuues eraldi punktides välja välistused koos täpsustustega.

1.2. Määruse ettevalmistaja

Määruse ja seletuskirja valmistasid ette Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi MKM) ning Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus (edaspidi KIK). Määruse ja seletuskirja koostasid MKM-i taastuvenergia ekspert (mairika.kolvart@mkm.ee, 625 6450) ja KIK-i projektikoordinaator Tiiu Noormaa (tiiu.noormaa@kik.ee, telefon 627 4121). Määruse juriidilise ekspertiisi tegi MKM-i õigusosakonna õigusnõunik Gerly Lootus (Gerly.Lootus@mkm.ee, 693 7652). Määruse ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse toimetaja Airi Kapanen (airi.kapanen@just.ee).

1.3. Märkused

Määrusega muudetakse majandus- ja taristuministri 30. detsembri 2022. a määruse nr 109 „Toetuse andmise tingimused ja kord rohevesiniku kasutuselevõtuks transpordisektoris ja keemiatööstuse lähteainena“ redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 04.01.2023, 1.

2. Määruse sisu ja võrdlev analüüs

Määruse punktiga 1 lisatakse rohevesiniku sõnastusse viited taastuvenergia direktiivi 2018/2001¹ artikli 25 lõikele 2, artikli 27 lõikele 3 ja artiklile 29. Rohevesinik peab vastama neis esitatud tingimustele.

Artikli 25 lõige 2 sätestab, et kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemine, mis tuleneb muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest toodetud vedelatest ja gaasilistest transpordikütustest, peab alates 1. jaanuarist 2021 olema vähemalt 70%.

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu [direktiiv 2009/28/EÜ](#), 23. aprill 2009, taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta

Artikli 27 lõige 3 sätestab tingimused muust kui bioloogilise päritoluga kütusele.

Artikkel 29 sätestab kriteeriumid, millele vastamisel nimetatakse biomassist toodetud biokütuseid, vedelaid biokütuseid ja biomasskütuseid, sh biogaasi, säästlikuks. Kui vesinik toodetakse taastuvast elektriallikast elektrolüüsi teel, peab rohevesinik vastama artikli 25 lõikes 2 ning artikli 27 lõikes 3 sätestatud tingimustele. Kui rohevesinik toodetakse biogaasi reformimise või biokeemilise muundamise teel, peab biomassi komponent vastama artiklis 29 esitatud kriteeriumitele.

Määruse punktidega 2 ja 3 muudetakse määruse § 5 lõiget 4 ja lisatakse lõige 4¹. Muudatusega eristatakse rohevesiniku tootmisüksusele ja keemiatööstuse lähteaine tootmisüksusele antava riigiabi alus nähes § 5 lõikes 4 ette abi andmise aluse rohevesiniku tootmisüksusele ja § 5 lõikega 4¹ keemiatööstuse lähteaine tootmisüksusele.

Üldise grupierandi määruse artikli 41 punkti 3 kohaselt võib vesiniku tootmiseks antav investeeringuteks ettenähtud abi hõlmata taastuvallikatest toodetud vesiniku ülekandeks või jaotamiseks mõeldud eriotstarbelist taristut ning taastuvallikatest toodetud vesiniku hoidlaid. Keemiatööstuse lähteaine tootmisüksuse jaoks antav toetus on keskkonnakaitseks, sealhulgas süsinikdioksiidi heite vähendamiseks, antud toetus üldise grupierandi määruse artikli 36 tähenduses.

Määruse punktiga 4 täiendatakse määruse § 6 lõike 7 sõnastust. Lõikes 7 täpsustatakse tegevusi, millele toetust ei anta vastavalt Nõukogu rakendusotsuse Eesti taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta lisas esitatule. Lõike 7 punktis 2 toodud heitkogustega kauplemise süsteemi tasuta eraldamise võrdlusalused saastekvootidega kauplemise süsteemi kohaldamisalasse kuuluvate tegevuste jaoks on sätestatud komisjoni rakendusmääruses (EL) 2021/447. Toetatava tegevuse prognoositav kasvuhoonegaaside heide peab olema võrdlusalusest tasemest oluliselt väiksem. Punktides 5 ja 6 loetletud erisuste kohta esitatakse asjaomased tõendid iga jaama kohta eraldi, sealhulgas nii olemasolevate kui ka uute jaamade kohta. Täpsustatakse, et toetust ei anta ka tankimistaristu ehitamiseks, paigaldamiseks, uuendamiseks või laiendamiseks, mis asub sadamas, lähtudes üldise grupierandi määruse artikli 36a lõikest 2.

Määruse punktiga 5 lisatakse määruse § 6 lõige 8, milles tuuakse esile, et määruse alusel võib toetada ainult selliseid projekte, millega järgitakse Euroopa Liidu ja siseriiklikke keskkonnaalaseid õigusakte. Sealhulgas, kuid mitte ainult tuleb järgida:

- a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“;
- b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82–209) (taastuvenergia direktiiv), mis on üle võetud vedelkütuse seadusega;
- c) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/94/EL alternatiivkütuste taristu kasutuselevõtu kohta (ELT L 307, 28.10.2014, lk 1–20), mis on üle võetud majandus- ja taristuministri 8. veebruari 2017. a. määrusega nr 7 "Alternatiivkütuste taristu kasutuselevõtule esitatavad ohutusnõuded";
- d) mootorsõiduki vesinikutankla peab vastama direktiivi 2014/94/EL artikli 5 punkti 2 nõuetele;
- e) toetuse abil soetatav sõiduk peab vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1161, millega muudetakse direktiivi 2009/33/EÜ keskkonnasõbralike ja energiatõhusate maanteesõidukite edendamise kohta (ELT L 188, 12.7.2019, lk 116–130) (puhaste sõidukite

direktiiv), nõuetele ja keskkonnaministri 16.veebruari 2013.a. määruse nr 6 „Hankelepingu esemeks oleva maantee sõiduki kohta riigihanke alusdokumentides kehtestatavad keskkonnahoidlikud kriteeriumid ja tingimused“ nõuetele hoolimata sellest, kas toetuse saaja viib sõiduki soetamiseks läbi riigihanke või selgitab mittehankijana parima pakkumuse välja ostumenetluse (konkureerivate pakkumuste võrdlemise) teel (nt bussid). Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/1161 on Eesti õigusesse üle võetud viidatud keskkonnaministri määrusega;

f) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17–119), mis on üle võetud tööstusheite seadusega;

g) atmosfääriõhu kaitse seadust;

h) elektrituruseadust;

i) energiamajanduse korralduse seadust.

Määruse punktiga 6 muudetakse § 8 lõiget 2, selgitades täpsemalt rohevesiniku tervikahela eri osadele abi andmist üldise grupierandi määruse kohaselt.

Määruse punktiga 7 muudetakse määruse § 9 lõiget 3, täpsustades, et vahetähtaeg kohaldub üksnes rohevesiniku tootmiseks vajalikele seadmetele, hoolimata sellest, kas rohevesinikku toodetakse kasutamiseks transpordisektoris või keemiatööstuse lähteainena. Kuna muutmisel on ka Euroopa Liidu Nõukogu 21. oktoobri 2021. a rakendusotsusega nr 2021/0319 Eesti taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang heakskiitmise kohta, pikendatakse vahetähtaega vastavalt muudetavale rakendusotsusele kuni 30. septembrini 2025.

Määruse punktiga 8 muudetakse määruse § 10 lõiget 3, milles kirjeldatakse rohevesiniku tootmisüksuse rajamiseks antava toetuse osakaalu. 9. märtsil 2023 heaks kiidetud üldise grupierandi määruse sõnastus ei vastanud varem avaldatud muudatuse eelnõu sõnastusele. Muu hulgas erinevad heaks kiidetud üldise grupierandi määruse artikli 41 lõike 10 punktis d seatud tingimused konkureerivale pakkumismenetlusele artikli 36a lõike 4 punktis d ja artikkel 36b lõikes 4 punktis d sätestatud nõuetest konkureerivale pakkumismenetlusele. Viimati nimetatud artiklid võimaldavad rakendada konkureerivat pakkumismenetlust ja suurendada seeläbi toetuse määra määruse kohaselt toetatavate tegevuste puhul nagu keemiatööstuse lähteaine tootmisüksuse rajamine, tankimistaristu rajamine, transpordivahendi soetamine. Rohevesiniku tootmisüksuse puhul on aga vaja piirata toetuse osakaalu, nähes ette, et toetuse määr on 45 protsenti toetatavatest kuludest.

Määruse punktiga 9 muudetakse § 10 lõikes 4 keskkonnasõbraliku sõiduki soetamiseks või sõiduki keskkonnasõbralikuks sõidukiks muutmiseks antava toetuse määra 60% asemel 80%-ks vastavalt üldise grupierandi määruse artikli 36b lõike 5 punktis b esitatud tingimustele.

Määruse punktiga 10 muudetakse § 10 lõike 5 sõnastust ning viidatakse, et tankimistaristu puhul juhendatakse abi andmisel üldise grupierandi määruse artikli 36a lõikest 5 ja toetatakse kuni 100% üldise grupierandi määruse artikli 36a lõikes 3 kirjeldatud abikõlblike kulude maksumusest.

Määruse punktiga 11 lisatakse §-i 10 lõiked 6 ja 7 nii, et tervikahela igale osale antava toetuse osakaal on sätestatud paragrahvi eri lõigetes.

Määruse punktiga 12 lisatakse §-i 12 lõikesse 1 täiendav alapunkt 27, mille kohaselt lisatakse taotlusele kinnitus kasutada kuni aastani 2035, kaasa arvatud, projekti raames rajatud rajatistes ja soetatud transpordivahendites üksnes rohevesinikku.

Määruse punktiga 13 lisatakse määrusesse § 12 lõige 5, mille kohaselt esitatakse § 6 lõike 7 punktides 5 ja 6 nimetatud erisuste korral tõendid iga jaama kohta eraldi. Taotlusele lisatav tõend tuleb esitada nii olemasolevate jaamade kui ka uute kohta.

Määruse punktiga 14 muudetakse avatud taotlusvooru eelarvet.

Määruse punktiga 15 on muudetud § 14 lõike 4 sõnastust, rõhutades, et lisaselgituste andmise käigus ei tohi taotleja muuta taotlust osas, mis puudutab hindamiskriteeriumeid või võib mõjutada projektile antavaid punkte. Nõue tuleneb ÜGEM tingimustest konkureerivale pakkumismenetlusele.

Määruse punktiga 16 täpsustatakse lõppsaaja järelaruandlusele esitatavaid nõudeid. Elektrivõrgust taastuvelektri kasutamiseks sõlmitakse eellepe, mis esitatakse koos taotluse muude dokumentidega, ning selle edaspidiseks tõendamiseks esitatakse päritolutunnistuste elektroonilises registris toetuse saaja kasuks kustutatud päritolutunnistused, toetuse saaja elektritarbimise leping ja tarbimisandmete info või toetuse saaja taastuenergia tootmiseadme tootmise ja tarbimise andmed. Vahetu tootmise nõude seadmine tuleneb EL taastuenergia direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 27 lõikest 3, mis sätestab võimaluse võtta elektrienergia osakaalu arvestamisel statistikas 100% taastuenergiana arvesse seda energiat, mis on saadud otseühenduse kaudu taastuvelektrit tootvast käitisest.

3. Määruse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus on kooskõlas Euroopa Komisjoni määrustega (EL) nr 651/2014² (üldise grupierandi määrus) ja Euroopa Liidu Nõukogu 21. oktoobri 2021. a rakendusotsusega nr 2021/0319 Eesti taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta.

4. Määruse mõjud

Määrusega muudetakse riigiabi andmise aluseid, viies keemiatööstuse lähteaine tootmisüksusele antava abi alused kooskõlasse muutmisel oleva üldise grupierandi määruse (EL) nr 641/2014 artikli 36 alla.

Abikõlblikkuse perioodi vahetähtaja kohaldamine Euroopa Liidu Nõukogu 21. oktoobri 2021. a rakendusotsuse nr 2021/0319 kohaselt leevendab ettevõtjate jaoks tervikahela elluviimiseks vajalike tegevuste ajakava täitmist.

Määruse muutmisega ei kaasne negatiivseid mõjusid.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid ega eeldatavaid tulusid.

---

² Euroopa Komisjoni määrus ([EL\) nr 651/2014](#), 17. juuni 2014, ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (EMPs kohaldatav tekst)

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Määruse koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu edastati koostöölastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu koostöölastamiseks Rahandusministeeriumile ja Riigi Tugiteenuste Keskusele. Koos ettepanekutega saabunud koostöölastused ja arvamused on kajastatud seletuskirja lisan.

Lisa. Ettepanekutega arvestamise tabel

[Majandus- ja taristuministri 30. detsembri 2022. a määruse nr 109 „Toetuse andmise tingimused ja kord rohevesiniku kasutuselevõtuks transpordisektoris ja keemiatööstuse lähteainena“ muutmise – EIS \(valitsus.ee\)](#)